

UCHWAŁA Nr XVI/197/2019
RADY MIEJSKIEJ W BORNEM SULINOWIE
z dnia 19 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Borne Sulinowo na rok 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) Rada Miejska w Bornem Sulinowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Borne Sulinowo na rok 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bornego Sulinowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie
z dnia 19 grudnia 2019 r.

**PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
DLA
GMINY BORNE SULINOWO
NA ROK 2020**

Borne Sulinowo – grudzień 2019

SPIS TREŚCI

Rozdział I. Wprowadzenie.

1. Cel programu.
2. Cele operacyjne programu.
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z użyciem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
4. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020.
5. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Borne Sulinowo.
6. Realizatorzy Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Zasady wynagradzania członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Monitoring i ewaluacja.
9. Źródła i zasady finansowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozdział II. Zadania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział III. Preliminarz wydatków na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. Zawiera spis zadań, które nakłada na gminy ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zadania ujęte w programie są inicjowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołaną przez Burmistrza Bornego Sulinowa w drodze zarządzenia.

Zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczanie dostępności do alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cechą wiodącą Programu na rok 2020, podobnie jak w latach poprzednich, jest rozwijanie kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów alkoholowych, poprzez nawiązywanie współpracy z instytucjami takimi jak Policja, Sąd, Prokuratura, szkoły oraz organizacje pozarządowe, zajmujące się m.in. :

a/ przeciwdziałaniem powstawaniu uzależnienia,

- b/ leczeniem uzależnienia,
- c/ rehabilitacją i resocjalizacją osób uzależnionych,
- d/ redukcją szkód społecznych spowodowanych problemami alkoholowymi.

Wprowadzenie w życie postanowień zawartych w Programie jest możliwe tylko w przypadku podjęcia działań mających charakter interdyscyplinarny, co wymaga ciągłego dążenia do ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz osób z problemem alkoholowym i ich bliskich.

Treść Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zgodna z założeniami dokumentów krajowych podejmujących kwestie choroby alkoholowej, wśród których najważniejszym pozostaje Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020. Główne działania zapisane w Narodowym Programie Zdrowia, do których w sposób szczególny odnoszą się postanowienia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to m.in.:

1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkomanii, nikotyny dla konsumentów i ich otoczenia.
2. Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z zażywania środków psychoaktywnych.
3. Poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, programów edukacyjnych oraz promocji zdrowia psychicznego adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców.
4. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Inicjowanie, wspieranie i prowadzenie badań dotyczących problemów wynikających z używania alkoholu, w tym przemocy w rodzinie.

Ważnym dokumentem, do którego odnoszą się wskazania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Strategia Unii Europejskiej w zakresie wspierania państw członkowskich w ograniczaniu szkodliwych skutków spożywania alkoholu. Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koresponduje z pięcioma podstawowymi punktami wyznaczającymi priorytetowe obszary działań dla Europy:

1. Ochrona młodzieży, dzieci i dzieci nienarodzonych.

2. Zmniejszenie liczby rannych i ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych spowodowanych prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu.
3. Zapobieganie szkodliwym skutkom nadużywania alkoholu wśród dorosłych i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu w miejscu pracy.
4. Informowanie, szkolenie i podnoszenie świadomości na temat wpływu szkodliwego i niebezpiecznego spożywania alkoholu, oraz odpowiedniej kultury spożywania alkoholu.
5. Rozwój, wspieranie i prowadzenie wspólnej bazy danych.

I. Cel programu.

Główne kierunki działań strategicznych samorządów lokalnych zostały wyznaczone przez ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narodowy Programie Zdrowia.

Podstawowym celem programu jest zapobieganie powstania nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują, ulepszenie sposobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Celem długofalowym jest wytworzenie wśród mieszkańców gminy nowej świadomości dotyczącej relacji alkohol - człowiek oraz promowanie zdrowego stylu życia.

II. Cele operacyjne programu.

1. Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji w sytuacjach związanych ze spożywaniem alkoholu.
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

III. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z użyciem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Profilaktyka uniwersalna - to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z :

- 1) używanie alkoholu,
- 2) środków odurzających,
- 3) substancji psychotropowych,
- 4) środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych,
- 5) uzależnień behawioralnych.

Cele profilaktyki uniwersalnej :

- 1) zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji,
- 2) wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój; działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych, dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym np. programy opóźnienia inicjacji alkoholowej lub nikotynowej.

Profilaktyka selektywna - to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację :

- 1) społeczną,
- 2) rodzinną,
- 3) uwarunkowania biologiczne

są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania:

substancji psychoaktywnych

- 1) uzależnień behawioralnych
- 2) zaburzeń zdrowia psychicznego.

Profilaktyka wskazująca - rozumie się przez profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z użyciem :

- 1) alkoholu,
- 2) środków odurzających,
- 3) substancji psychoaktywnych,
- 4) środków zastępczych lub NSP,
- 5) problemów wynikających z uzależnień behawioralnych.

IV. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 - 2020

Cel strategiczny *Narodowego Programu Zdrowia*

Celem strategicznym *Narodowego Programu Zdrowia* na lata 2016-2020 jest :

- 1) wydłużenie życia w *zdrowiu*,
- 2) poprawa *zdrowia* i związanej z nim jakości życia ludności,
- 3) zmniejszenie nierówności społecznych w *zdrowiu*.

Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia i podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Cele operacyjne i zadania służące realizacji celów operacyjnych określone w NPZ muszą wspólnie przyczyniać się do ograniczania społecznych nierówności w *zdrowiu*, a także powinny być realizowane w sposób powiązany, przeciwdziałając więcej niż jednemu zagrożeniu jednocześnie, w szczególności w obszarach, w których istnieją naukowe dowody powiązań zależności między zagrożeniami lub korelującymi czynnikami ryzyka i chroniącymi.

Cele operacyjne obejmują:

- 1) Poprawę sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa.
- 2) Profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
- 3) Profilaktykę problemów *zdrowia* psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
- 4) Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.

- 5) Promocję zdrowego i aktywnego starzenia się.
- 6) Poprawę *zdrowia* prokreacyjnego.

V. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Borne Sulinowo.

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Borne Sulinowo w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie miasta, w tym jakości życia jego mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- 1) rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem wybranych problemów społecznych,
- 2) zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej i średniej w zakresie postaw i doświadczeń związanych z zagrożeniem alkoholem, narkotykami, papierosami oraz przemocą rówieśniczą lub domową, a także oceny poczucia bezpieczeństwa wśród wybranych osób,
- 3) poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje.

- 1) Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie gminy wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców miasta oraz instytucji podejmujących działania profilaktyczne.
- 2) Istotnym aspektem problemu alkoholowego w mieście jest sięganie po tego rodzaju napoje przez osoby niepełnoletnie. 60 % uczniów starszych i 28% młodszych uważa, że osoby w ich wieku piją alkohol. Rekomenduje się zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol wpływa na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe. Ciekawą formą profilaktyki będą też warsztaty lub szkolenia z ekspertami. Istotne jest, aby działania profilaktyczne kierować

do uczniów szkół podstawowych, gimnazjum oraz szkoły średniej, a także do nauczycieli i rodziców. Holistyczne podejście zwiększy skuteczność prowadzonych działań. Istotne jest wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie wśród dzieci i młodzieży przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych. Warto skorzystać z rekomendowanego przez PARPA darmowego programu profilaktycznego *Archipelag Skarbów*, dostępnego na stronie <http://www.parpa.pl>, który nastawiony jest na ograniczenie zachowań problemowych (spożywania alkoholu, narkotyków, przemocy) wśród młodzieży.

- 3) Badanie dorosłych mieszkańców pokazało, że spożycie alkoholu na terenie miasta jest małe. Mieszkańcy mają wiedzę na temat szkodliwego oddziaływania alkoholu na człowieka. Z drugiej jednak strony 50% dorosłych mieszkańców gminy zna w swoim otoczeniu przynajmniej kilka osób nadużywających wysokoprocentowych napojów. Warto zastosować profilaktykę pozytywną, nastawioną na afirmację zdrowego trybu życia i pozytywnych postaw względem alkoholu. Zaleca się przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków nadużywania alkoholu dla zdrowia i relacji społecznych. Istotnym jest dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców. Rekomenduje się użycie ulotek, bilbordów i spotów w mediach lokalnych.
- 4) Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że 14% ankietowanych widziało na terenie gminy kobiety w ciąży, które piją alkohol. Zaleca się ośrodkom zdrowia publicznego informowanie kobiet o skutkach nadużywania alkoholu w ciąży. Należy rozwinąć działalność profilaktyczną, m.in. poprzez edukację społeczności w zakresie alkoholowego zespołu płodowego FAS jako konsekwencji picia alkoholu w ciąży. Konieczne jest przeprowadzanie akcji ulotkowej, skierowanej do dorosłych mieszkańców – umieszczenie plakatów i ulotek w strategicznych punktach w mieście, a także w punktach sprzedaży alkoholu.
- 5) Kolejną istotną kwestią jest prowadzenie pojazdów przez osoby nietrzeźwe. Duża część ankietowanych przyznaje, że jest to istotny problem w mieście. Jest to sytuacja wymagająca szczególnej interwencji – nietrzeźwi kierowcy narażają nie tylko swoje bezpieczeństwo, ale także bezpieczeństwo innych mieszkańców gminy. Rekomenduje się podjęcie współpracy z Policją w celu zwiększenia kontroli kierowców pod kątem ich trzeźwości. Niezbędne są także kampanie informacyjne

mające na celu uświadomienie konsekwencji prawnych wynikających z prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

- 6) 16% respondentów jest nałogowymi palaczami. Co więcej młodzi mieszkańcy gminy również przyznają się do palenia papierosów. Dodatkowo 41% dorosłych respondentów uważa, że osoby niepełnoletnie same mogą dokonać zakupu papierosów. Konieczne jest zastosowanie akcji plakatowo ulotkowej skierowanej do wszystkich – młodszych i starszych mieszkańców miasta oraz sprzedawców.
- 7) Warto zwrócić uwagę na przenoszenie się życia młodych mieszkańców gminy do świata wirtualnego. Najpopularniejszą formą spędzania czasu wolnego jest surfowanie po Internecie. Na podkreślenie zasługuje fakt, że to właśnie w sieci, młodzi ludzie realizują swoje potrzeby towarzyskie. Spotkania ze znajomymi w „realu” są rzadkością i mają miejsce jedynie sporadycznie, kilka razy do roku. Internetowy kontakt ze znajomymi jest już dla młodych normą. Warto przeprowadzić kampanię skierowaną do młodzieży, zachęcającą, do aktywności w „realu”. Pomocne może okazać się także stworzenie instytucji skupiającej młodzież, zachęcającą młodych do aktywności społecznej, np. Młodzieżowa Rada Gminy. Rekomenduje się także prowadzenie zajęć profilaktycznych w szkole – warto skorzystać z gotowych programów profilaktycznych dostępnych na stronie <http://www.uzaleznieniabehawioralne.pl>, szczególnie program *Zapłatanie w sieci – co uzależnia w cyberprzestrzeni?*
- 8) Pozytywny jest fakt, że na terenie gminy występuje niski wskaźnik przemocy domowej. Doświadczyło jej 6% badanej próby. Problem przemocy jest jednak istotny w przypadku najmłodszych mieszkańców miasta, 20% zna osobę, która doświadczyła przemocy. Warto przeprowadzić warsztaty dla rodziców pt. *Rozwiązywanie Konfliktów* (źródła przemocy i agresji, najczęstsze błędy wychowawcze, zasady prawidłowej komunikacji - profilaktyka przemocy w relacji rodzic-dziecko, win-win situation, komunikacja bez przemocy, rozwiązywanie konfliktów).
- 9) Poważny jest problem przemocy rówieśniczej w mieście. Spośród wszystkich osób, które przyznały, że doznały przemocy 53% młodszych i 59% starszych uczniów doznało jej ze strony rówieśników. Wskazane jest przeprowadzenie działań mających na celu integrację młodych mieszkańców miasta. Istotne są działania informacyjne skierowane do uczniów będących ofiarami przemocy akcja ulotkowa z załączonymi informacjami o formach pomocy i ośrodkach wsparcia, wraz z konkretnymi adresami. Pomocna może okazać się także ogólnodostępna pomoc terapeutyczna dla osób

doświadczających przemocy. Warto zastosować wśród uczniów darmowy *Program wspomagania rozwoju psychospołecznego dzieci nielubianych przez rówieśników z powodu zachowań antyspołecznych*, dostępny na stronie <http://www.parpa.pl>

10) O ogromną skalę zdaje się przybierać problem cyberprzemocy wśród młodzieży. 23% starszych uczniów doświadczyło tej formy ucisku. 31% uczniów młodszych oraz 38% uczniów starszych przyznaje, że stosowało cyberprzemoc. Dodatkowo należy podkreślić, że nie wszystkie zjawiska znajdujące się w definicji cyberprzemocy są za nią uznawane przez uczniów. Niezbędne jest w związku z tym wszczęcie odpowiednich działań. Przede wszystkim kampania informacyjna - rekomenduje się użycie ulotek, billboardów i spotów w mediach lokalnych. Pomocy w tym zakresie należy szukać na stronie *800100100.pl* – jest to bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców oraz nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności wynikające z problemów i zachowań ryzykownych takich jak: agresja i przemoc w szkole, cyberprzemoc i zagrożenia związane z nowymi technologiami

11) Młodzież sama kupuje sobie alkohol. Należy podkreślić, iż część sprzedawców nie została przeszkolona w zakresie sprzedaży alkoholu nieletnim oraz nietrzeźwym. Niektórym zdarza się stosować tę praktykę. Rekomenduje się opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Działania profilaktyczne w tym przypadku powinny objąć wszystkie grupy społeczne, ponieważ tylko holistyczne działania mogą przynieść zamierzony skutek. Powinno się zwiększyć kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, by wyeliminować miejsca, gdzie młodzież może dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Szkolenie dla sprzedawców: Omówienie „Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi” – interpretacja przepisów m. in.:

- 1) *Art. 14-16 (kiedy i w jakich sytuacjach nie wolno podawać / sprzedawać alkoholu)*
- 2) *Art. 18 (w jakich okolicznościach i z jakich powodów może zostać cofnięte zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych)*
- 3) *Art. 43-45 (omówienie konsekwencji prawnych wynikających z łamania obowiązków wynikających z korzystania z zezwoleń).*

Zwraca się uwagę, iż szkolenia dla sprzedawców powinny odbywać się w punktach sprzedaży alkoholu, dzięki czemu osoba prowadząca szkolenie będzie mogła dostosować przekazywane treści do specyfiki danego miejsca oraz wskazać rozwiązania problemów, z którymi zmagają się dany sprzedawca. Szkolenia w punktach sprzedaży okazują się bardziej skuteczne niż szkolenia stacjonarne. Rekomendowane szkolenia: *Szkolenie dla właścicieli oraz personelu punktów sprzedaży alkoholu z udziałem tajemniczego klienta.*

- 12) Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.
- 13) Działalność nastawiona na integrację międzypokoleniową społeczności lokalnej poprzez imprezy kulturalne, koła zainteresowań, zajęcia umożliwiające wymianę doświadczeń i umiejętności.
- 14) Dbanie o dostęp do różnorodnych zajęć na terenie miasta, umożliwiających pozytywną organizację czasu wolnego mieszkańców.
- 15) Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.

VI. Realizatorzy Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana Zarządzeniem Nr 82/2017 Burmistrza Bornego Sulinowa z dnia 20 listopada 2017r.

Do zadań Komisji należy:

- 1) współpraca z inspektorem ds. uzależnień przy konstruowaniu projektu oraz planu rocznych wydatków Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a także sprawozdań z realizacji w/w programu,

- 2) inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu,
- 3) opiniowanie działań w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym ocena otrzymanych ofert, a także kontrola realizacji tych działań,
- 4) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu z uchwałą Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie określającą zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- 5) opiniowanie decyzji o cofnięciu zezwolenia w przypadku zakłócania porządku publicznego w miejscu sprzedaży alkoholu lub najbliższej okolicy,
- 6) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń,
- 7) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 8) przeprowadzanie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami mającymi problem alkoholowy oraz członkami ich rodzin,
- 9) przygotowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci osób zgłoszonych na leczenie odwykowe,
- 10) stała współpraca z Ośrodkami Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia oraz innymi instytucjami realizującymi zadania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VII. Zasady wynagradzania członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przewodniczący oraz członkowie otrzymują 8% minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2020 r. (Dz.U. 2019 poz. 1778) za każde posiedzenie komisji oraz kontrolę punktów.

VIII. Monitoring i ewaluacja.

Koordinację Programu powierza się przewodniczącemu Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bornem Sulinowie.

Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi na terenie gminy,
- analizy danych na temat problemu alkoholowego w gminie,
- ankiet i sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje przewodniczący Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bornem Sulinowie. Przedmiotowe sprawozdanie zostanie przedstawione Burmistrzowi Bornego Sulinowa do końca I kwartału 2020r.

IX. Źródła i zasady finansowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Źródłem finansowania zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są środki gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te są ściśle powiązane z finansowaniem założeń gminnego programu i nie można ich wykorzystywać na inne zadania nie mające z nim merytorycznego związku. Zasady finansowania zadań programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określa niniejszy program.

ROZDZIAŁ II. ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Kontynuacja działania punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
2. Finansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu (w godzinach popołudniowych i w dni wolne od pracy), m.in.:

- zjazdy absolwentów,
  - warsztaty rozwojowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
3. Realizacja zadań pomocy ludziom uzależnionym po przebytych podstawowym programie terapii - programy wspierające i podtrzymujące abstynencję.
  4. Informowanie o chorobie alkoholowej i możliwościach leczenia uzależnionych i ich rodzin (ulotki, plakaty, rozmowy indywidualne, zebrania).
  5. Dofinansowanie udziału w konferencjach, sympozjach, szkoleniach, kursach specjalistycznych i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji ludzi pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin.
  6. Wnioskowanie do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
  7. Kierowanie osób zgłoszonych do leczenia do biegłych, lekarza psychiatry i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Finansowanie pracy psychoterapeuty z zakresu przeciwdziałania przemocy w punkcie konsultacyjnym.
2. Realizacja zadań pomocy ofiarom przemocy domowej:
  - prowadzenie grup pomocowych dla ofiar przemocy domowej,
  - prowadzenie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej,
  - współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy ofiarom przemocy domowej w ramach Ogólnopolskiego Pogotowia Dla Ofiar Przemocy Domowej Niebieska Linia.
3. Dofinansowanie działań i programów związanych z opieką psychologiczną i prawną dla rodzin dotkniętych problemem przemocy.
4. Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy poprzez współpracę z Policją, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych

1. Organizowanie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych programów profilaktycznych.
2. Wspieranie osób kształcących się z zakresie profilaktyki (nauczycieli, wychowawców).
3. Organizowanie obozów terapeutycznych, półkolonii, ferii lub wycieczek będących alternatywą w profilaktyce ryzykownych zachowań młodzieży.
4. Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych.
5. Dopuszczenie Świetlic Wiejskich, świetlic środowiskowych oraz socjoterapeutycznych prowadzących zajęcia dla dzieci i młodzieży.
6. Wspieranie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki).
7. Organizowanie przedstawień teatralnych dla młodzieży i ich rodziców o tematyce profilaktycznej.
8. Szkolenie różnych grup społecznych w zakresie znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
9. Współdziałanie ze wszystkimi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz promocji trzeźwości obyczajów.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązaniu problemów alkoholowych

1. Współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi programy profilaktyczne:
  - wspieranie finansowe i organizacyjne instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
  - współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA, Al. - anon, Al. - ateen,
  - współpraca i wspomaganie działań podejmowanych przez instytucje związane bezpośrednio z problemem alkoholowym (Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy

Społecznej, Policja, szkoły, służba zdrowia).

Zadanie 5.

Polityka w zakresie obrotu napojami alkoholowymi

Alkohol jest specyficznym i odmiennym od innych produktów towarem, wymaga więc specyficznych regulacji prawno – administracyjnych oraz finansowych. Nasz program przewiduje następujące działania dotyczące przestrzegania prawa w zakresie obrotu alkoholem:

- regularna kontrola podmiotów handlujących alkoholem,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ (zakaz reklamy alkoholu), art. 15 (zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt i pod zastaw), innych określonych w art. 18 pkt 10 ustawy i cofanie zezwolenia w przypadku złamania powyższych przepisów,
- występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach łamania zakazu reklamy oraz sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym na kredyt i pod zastaw,
- szczegółowa ewidencja wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- zaopatrzenie właścicieli punktów sprzedaży w przepisy prawne dotyczące obrotu alkoholem,
- współpraca z Policją i Strażą Miejską.

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Dz. 851 rozdział 85154

Lp.	Nazwa zadania	Paragraf	Kwota	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1.	Prowadzenie profilaktycznej i edukacyjnej działalności, w szczególności dla dzieci i młodzieży, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.			
	a) organizacja półkolonii letnich,	4300	3.000,00	3.1.1 Edukacja zdrowotna.
	b) organizacja półkolonii letnich – wynagrodzenia,	4010 4011 4012	4.000,00	3.1.1 Edukacja zdrowotna.
	c) organizacja spektakli o tematyce związanej z uzależnieniami, prowadzonych wg określonego programu,	4300	1.000,00	3.1.1 Edukacja zdrowotna.
	d) pozalekcyjne zajęcia sportowe oraz inne programy profilaktyczne jako alternatywa w profilaktyce	4300	5.000,00	3.1.1 Edukacja zdrowotna.

	<p>zachowań ryzykownych młodzieży,</p> <p>e) realizacja programu rekomendowanego pn: „ Program Domowych Detektywów – Jaś i Małgosia na tropie”.</p> <p>f) dofinansowanie świetlicy środowiskowej z programem profilaktycznym</p>	<p>4300</p> <p>4300</p>	<p>1.000,00</p> <p>4.440,00</p>	<p>3.2.1 Profilaktyka uniwersalna.</p> <p>3.2.1 Profilaktyka uniwersalna.</p>
2.	<p>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej :</p> <p>a) zatrudnienie specjalisty terapii rodzinnej i indywidualnej na potrzeby Punktu Konsultacyjnego,</p> <p>b) zatrudnienie psychologa na potrzeby szkół, instruktorów terapii uzależnień na potrzeby Punktów Konsultacyjnych,</p>	<p>4280</p> <p>4280</p>	<p>10.080,00</p> <p>48.160,00</p>	<p>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.</p> <p>3.1.1 Edukacja zdrowotna.</p> <p>3.1.1 Edukacja zdrowotna.</p>

	<p>c) dofinansowanie uczestnictwa osób uzależnionych po odbytej terapii podstawowej w badaniach okresowych i terapii podtrzymującej,</p> <p>d) wynajem pomieszczenia na potrzeby Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależniony i współuzależnionych od środków psychoaktywnych.</p>	<p>4280</p> <p>4300</p>	<p>4.000,00</p> <p>1.440,00</p>	<p>3.1.1 Edukacja zdrowotna.</p> <p>3.1.1 Edukacja zdrowotna.</p>
3.	<p>Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązaniu problemów alkoholowych.</p> <p>a) dotacja na realizację zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,</p> <p>b) organizacja uroczystego Mitingu Trzeźwościowego,</p>	<p>2820</p> <p>4210</p>	<p>15.000,00</p> <p>3.000,00</p>	<p>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.</p> <p>3.1.1 Edukacja zdrowotna.</p> <p>3.1.1 Edukacja zdrowotna.</p>

	c) wynagrodzenie gospodarza uroczystego Mitingu Trzeźwościowego.	4170	1.200,00	3.1.1 Edukacja zdrowotna.
	d) zakup alkomatu dla OSP Borne Sulinowo w celu poprawy bezpieczeństwa.	4210	1.500,00	3.1.1 Edukacja zdrowotna.
4.	Obsługa Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.			3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.
	a) kierowanie na badania psychologiczne i psychiatryczne osób, co do których wszczęto postępowanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,	4300	3.000,00	
	b) opłata sądowa za złożone wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego,	4610	1.000,00	
	c) wynagrodzenie komisji za przeprowadzone kontrole oraz posiedzenia,	4170	26.000,00	
	d) wynagrodzenie pracownika realizującego program PIRPA wraz z pochodnymi,	4010 4011 4012	15.000,00	

	e) zakup materiałów biurowych na potrzeby komisji oraz realizowanych programów edukacyjnych.	4210	800,00	
5.	Edukacja publiczna i profesjonalna z zakresie problemów alkoholowych. - Programy szkoleniowe dla przedstawicieli wybranych profesji (sprzedawcy, opiekunowie świetlic, policja, straż miejska, służba zdrowia, kurator zawodowy, nauczyciele i pracownicy socjalni)	4700	4.380,00	3.1.2 Szkolenie kadr.
	Razem			153.000,00

Uzasadnienie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Uszczegółowiony zakres realizacji zadań wynikających z ustawy określany jest w corocznie uchwalanym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach. Działania wynikające z Programu tworzą system wszechstronnej pomocy dla grup odbiorców, na różnych etapach zagrożenia problemami alkoholowymi. Obejmują one dzieci i młodzież, osoby uzależnione i ich rodziny, a także osoby doświadczające przemocy domowej.

W związku z powyższym proponuje się uchwalenie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do projektu niniejszej uchwały.